

„Un ghid pentru orice tânăr care crede
într-o lume mai bună pentru fiecare dintre noi.“

MALALA YOUSAFZAI

CUNOAȘTE-ȚI, DREPTURILE

și
REVENDICĂ-LE

UN GHID
PENTRU TINERI

Amnesty International

Angelina Jolie

Geraldine Van Bueren

CUVÂNT ÎNAINTE DE ANGELINA JOLIE

Iată un adevăr pe care s-ar putea să nu-l cunoști:

Ca tânăr, drepturile tale
au un statut egal
cu cele ale unui adult.

Nu când ajungi la maturitate, când pleci de acasă sau
când îți iei prima slujbă, ci *acum*.

Oricine ai fi, oriunde ai trăi, indiferent de rasa, etnia,
religia sau genul tău, dacă ești bogat sau sărac, viața
ta este la fel de valoroasă ca a unui adult sau a oricărui
alt tânăr din lumea aceasta.

Nimeni nu are dreptul să îți facă rău, să te reducă la
tăcere, să îți spună cum să gândești sau ce să crezi,
să te trateze ca și cum nu ai conta ori să te împiedice

să iei parte pe deplin la viața societății. Nimeni nu are dreptul să te împiedice să îți cunoști drepturile.

Aceasta nu este doar părerea mea. Este ceva stabilit printr-o înțelegere internațională obligatorie din punct de vedere legal – Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului – semnată de 196 de țări. Asta înseamnă că drepturile tale au putere de lege.

Dacă guvernele și-ar fi respectat promisiunile și dacă toți adulții ar fi respectat drepturile copilului, nu ar mai fi fost nevoie de această carte.

Dar există o discrepanță uriașă între drepturile scrise pe hârtie și ceea ce se întâmplă în realitate.

De fapt, unii adulți nu vor dori deloc ca tu să citești cartea aceasta. S-ar putea să vină cu tot felul de motive pentru a argumenta de ce drepturile copilului nu ți se aplică ție sau țării tale. Această carte te va înarma cu informațiile de care ai nevoie ca să aperi drepturile tale sau pe ale altora.

Ea îți arată cum au apărut drepturile copilului și cum au fost instituite, din preocupare pentru siguranța și dezvoltarea ta individuală.

Îți descrie și cum funcționează în realitate drepturile tale, precum și situațiile în care sunt ignorate.

Include capitole despre cum să îți dezvolti abilitățile ca activist, cum să îți exerciți dreptul de a protesta pașnic și în siguranță și cum să te preocupe siguranța ta în spațiul virtual.

De asemenea, conține relatări ale unor tineri care și-au revendicat cu succes drepturile, schimbând felul în care guvernele sau comunitățile lor se poartă cu copiii. Aceste povești demonstrează că fiecare acțiune, indiferent cât de mică, poate face diferența. Când tinerii colaborează, dobândesc o putere morală și o prezență fizică pe care nimeni nu le poate ignora.

Așadar, sper că această carte te va ajuta să identifici cine sau ce stă între tine și drepturile tale, precum și ce poți întreprinde în această direcție. Sper că te va motiva să îți cunoști drepturile și să ți le revendici.

Angelina Jolie, octombrie 2020

PARTEA ÎNTÂI
CUNOAȘTE-ȚI
DREPTURILE

**„Decât să înjuri
întunericul,
mai bine aprinde
o lumânare.“**

*Proverb chinezesc și mottoul
organizației Amnesty International*

DREPTURILE TALE

Dacă ești copil sau tânăr, beneficiezi de drepturi ca ființă umană. Drepturile copilului sunt drepturi ale omului special concepute pentru copii și tineri. Ai aceste drepturi din momentul în care te-ai născut. Le vei avea până în momentul în care vei ajunge la **vârsta majoratului**, care în majoritatea țărilor înseamnă 18 ani.

Acestea reprezintă libertăți și reguli de protecție valoroase – propriul tău set de legi – și există pentru a avea grijă de tine, a te ajuta să te dezvolți și pentru ca vocea

ta să fie auzită. Fac parte din corpusul de drepturi internaționale ale omului, la care ești îndreptățit pentru că ești ființă umană.

Drepturile copilului sunt importante, iar scopul lor este să le asigure o viață mai bună copiilor și tinerilor de pretutindeni.

Sunt ale tale, indiferent cine ești sau unde trăiești. Indiferent de genul, sexualitatea, identitatea de gen, rasa, etnia, culoarea, credința ori cultura ta, dacă ești bogat sau sărac, cu dizabilități sau fără, neurodivers sau neurotipic, dacă trăiești cu familia ta, într-un centru de plasament, pe străzi sau într-o tabără de refugiați, aceste drepturi îți aparțin în egală măsură. Nimeni nu are mai multe sau mai puține drepturi ale copilului decât altcineva.

Drepturile tale sunt **inalienabile**. Asta înseamnă că nimeni nu ți le poate lua. Dar ai grijă: e posibil să te confrunți cu multe tentative de negare a acestor drepturi.

Drepturile tale au suport legal, dar trebuie apărate de cei care cred că le-ar fi mai bine dacă nu le-ai avea. E posibil să încerce să le **încalce** sau să **abuzeze** de ele. Deși e datoria guvernelor și a altor autorități să se implice și să te ajute, nu fac asta mereu.

În limbaj juridic: statele și guvernele încalcă drepturile. Indivizii și companiile abuzează de ele. Termenul de abuzator este folosit și pentru a desemna pe cineva care încearcă să dețină controlul asupra ta într-un mod intim ori sexual.

E posibil ca unii oameni să spună că drepturile omului sunt periculoase, prea politice sau nepotrivite pentru a fi cunoscute de copii sau că sunt aduse din alte părți. Nu este adevărat. Drepturile sunt de folos și sunt ale tale, fără a ține seama de orientarea politică sau credințele cuiva. Pericolul apare atunci când nu sunt respectate.

Îți deții drepturile. E necesar să știi care sunt ca să poți să le aperi, pentru tine și pentru alții. Apărarea drepturilor altora se mai numește **solidaritate**. În esență, solidaritatea este o valoare, un sentiment comun de umanitate, care

le permite oamenilor să se conecteze unii cu ceilalți și să se susțină reciproc, în ciuda diferențelor dintre ei.

Această carte este un manual pentru tine, ca să îți cunoști, să îți înțelegi și să îți revendici drepturile.

CINE ESTE COPIL?

Legea te consideră copil până când ajungi la vârsta majoratului. Aceasta este pragul maturității, când devii responsabil pentru faptele tale în fața legii și poți vota la alegerile locale și, adesea, naționale. Poate să fie și vârsta la care te poți căsători, îți poți lua permis de conducere și poți lucra, deși toate acestea diferă de la țară la țară. În majoritatea locurilor, ajungi la vârsta majoratului când împlinești 18 ani, recomandarea **Comitetului Națiunilor Unite pentru drepturile copilului** (vezi pagina 22 pentru mai multe informații despre Comitet). Unele țări, precum Austria și Brazilia, au schimbat normele pentru a-ți permite să te faci mai bine auzit și să votezi la alegerile naționale de la vârsta de 16 ani, deși legal încă ești copil și ești ocrotit de drepturile copilului. Totuși, în Iran, băieții ajung la vârsta majoratului la 15 ani, iar fetele la 9. Aceasta înseamnă că legile din Iran nu protejează copiii și tinerii atâta timp cât fetele pot fi forțate să se căsătorească chiar și la vârsta de 9 ani. Multe lucruri pot fi dictate de normele culturale din țara ta. Acestea îți pot aduce avantaje sau dezavantaje, dar merită și să te gândești la modalitatea în care profită de aceste norme cei aflați la putere.

Ca adolescent, poate că ești un tânăr care se apropie de maturitate, dar în ochii legii beneficiezi de drepturile copilului. Când vei deveni adult, vei beneficia de drepturile omului, dar nu de drepturile copilului.

În lume există aproximativ 2,3 miliarde de copii, aproape o treime din totalul populației globale. Profită cât mai mult de drepturile tale. Află care sunt și revendică-le.

Oprimarea este un sistem de putere care păstrează privilegiile pentru cei aflați în grupurile dominante. Are loc la toate nivelurile societății. La nivel *personal*, de exemplu, unii pot avea convingeri despre alții bazate pe clasă, rasă ori gen; chiar dacă nu își exprimă convingerile, acestea le pot influența opiniile și acțiunile. La nivel *interpersonal*, convingerile pot determina o persoană să îi trateze pe alții ca fiind mai puțin importanți. La nivel *instituțional*, există adesea reguli și politici (scrise sau nescrise) care exclud oamenii sau îi fac să se simtă nedoriți. La nivel *cultural*, convingerile oprimate circulă peste tot în fiecare zi prin intermediul mass-mediei, cărților, declarațiilor oficiale și tot așa. Acestea contribuie la formarea părerilor larg răspândite datorită cărora oamenii acceptă oprimarea fără să își dea seama. Astfel se creează un cerc vicios.

PROFITĂ DIN PLIN DE DREPTURILE TALE.

Află care sunt și revendică-le.

Drepturile omului sunt și ale tale, indiferent cine ești și unde locuiești. Printre ele se numără dreptul la libertate de exprimare, precum și la egalitate, sănătate, un mediu curat, un loc sigur în care să trăiești și protecție împotriva violenței. De multe ori însă, ele sunt negate sau încălcate.

Chiar dacă guvernele și adulții ar trebui să le susțină, nu o fac întotdeauna.

Vei afla pe larg din această carte ce drepturi ai și vei descoperi munca fascinantă pe care o depun activiști de vârsta ta din toată lumea.

De asemenea, vei înțelege legile, astfel încât să știi cum să acționezi ca să revendici ceea ce îți aparține de drept.

**„Cartea perfectă pentru tinerii
căroră le pasă în ce lume trăiesc
și care vor să o schimbe în bine.“**

GRETA THUNBERG

Amnesty International este o mișcare globală care militează pentru o lume unde tuturor li se respectă drepturile omului.

curteaveche.ro

ISBN 978-606-44-1221-8

9 786064 412218

FSC
www.fsc.org

MIX

Paper from
responsible sources

FSC® C106616

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

CURTEA VECHЕ